

„Lietuvoje 94 proc. žmonių jaučia įtampą darbe, o 35,5 proc. ši įtampa ypač didelė“
(Suicidologijos tyrimų centras, 2019)

Romanas „HOMO OFFICE“ (2021)

Ida (Daiva) Povilaitė

Kontekstas ir aktualumas

Atrodo, šiandien žmonės gali lengvai derinti darbą ir asmeninį gyvenimą, turi pakankamai laisvalaikio, darbovietėse jie gerbiami, laikomi protingais ir savarankiškais. Juk dabar taikos metas, tad mokyklose ir universitetuose mūšiams neruošia ir karo technikų nemoko. Visgi tie, kad dirba biure žino, kad darbovietėse vyksta žūtūbūtiniai mūšiai, veikia džiunglių įstatymai, klesti keistos savininkų idėjos, virstančios religinėmis filosofijomis, o darbuotojus įkalina nebe grandinės, o technologijos.

Literatūros žanras leidžia pjūvį atverti tiksliai, greitai, bet neskausmingai, ironiškai parodyti žmogaus kasdienybės absurdą. Toks yra šio romano tikslas.

Apie kūrybos procesą (2017-2021)

Romane atskleidžiama, kaip korporacijos savaip interpretuoja, iškreipia vadybos teorijas savo naudai, ir tie metodai dažniausiai pateisinami, jei tik tai efektyvu ekonomiškai. Autorė studijavo antropologijos ir vadybos literatūrą, tyrinėjo dabartinių lyderių – „Amazon“, „Apple“, „Tesla Motors“, „Senukai“ įkūrėjų – biografijas ir elgesio kultūrą. Romane veikiantis Pagrindinio Akcininko personažas atrodytų neįtikėtinas, tačiau jam sukurti panaudoti realių vadovų, žinomų asmenybių savybės, elgesio įpročiai – personažas fikcinis, bet kartu jis yra ir tikras.

Romane dekonstruojamas „žiurkių lenktynių“ mechanizmas: bėgimas į darbą ir atgal, technologijų diktatas, priklausomybė kvaišalams ar maistui, depresija – tai realybė, kurią susikuriam mes patys, to nepastebėdami. Romanas ragina kritiškai į tai pažiūrėti, pasitelkiant laiko ir kitas metaforas.

Aptariamoms idėjoms bus atpažįstamos Yuval Harari („Homo Sapiens“), Stanfordo mokslininko J.Pfeffer („Power“, „Dying for Paycheck“), M.Bulgakovo („Meistras ir Margarita“), rašytojos J.Rowling („Haris Poteris“), rašytojo O.Vaildo („Dorian Gray“) gerbėjams.

Tai pirmasis romanas Lietuvoje apie toksišką darbo aplinką, net ir globaliame kontekste vadovų elgesys tebėra tabu, literatūros apie tai mažai.

Siužetas

Aprašoma viena įmonės vadovės darbo savaitė, pasakojama pirmuoju asmeniu, esamuoju laiku.

Pirmadienis prasideda šventiškai, pakylėtai, bet čia pat atmosferą aštrina rafinuotas korporatyvinis slengas, pakilias natas keičia sarkazmas, smelkiasi nerimas, nujaučiama asmeninio gyvenimo griūtis. Trečiadienį psichologinis spaudimas pasiekia kulminaciją, po atatrakos lieka kaltė ir neveltis. Penktadienį herojei likimas netikėtai suteikia antrą galimybę ir kai jau atrodo, kad įvyks laiminga pabaiga, įvykiai pasisuka netikėtu kampu.

Patirti nušvitimą yra daug lengviau, nei pradėti su juo gyventi. Ką reiškia iš esmės pakeisti gyvenimą? Ar tikrai esame laisvi nuo to, ką patyrėme vaikystėje? Ar tebesame *homo sapiens* – sąmoningos ir teisingos būtybės?

Įtraukiantis siužetas, autobiografiniai intarpai ir pasakojimas pirmuoju asmeniu leidžia skaitytojui išgyventi asmeninį nuotyki. Išvadų romane nėra, skaitytojas jas pasidarys pats. Šis romanas – apie klaidas, be teisingų atsakymų.

Apie autorę

Romano autorė virš dvidešimties metų praleido verslo aplinkoje, iš jų penkiolika dirbo vadove tarptautinėse korporacijose, baigė dvejus magistro studijas. Susidūrus su sveikatos iššūkiais, ji radikaliai pakeitė savo gyvenimą – per pastaruosius šešerius metus baigė literatūros studijas, grįžo prie profesionalaus rašymo ir tapybos.

Autorė yra publikavusi novelių ir esė periodiniuose leidiniuose ir literatūros rinkiniuose. Šis romanas – pirmas didesnės apimties jos kūrinys.

(CV žr. priede).

Atsiliepimai apie romaną:

- „Tai knyga apie grobuonis, esančius tarp mūsų ir mumyse – išreikštus civilizuota, šiuolaikine forma, nors savo esme – labai archaiškus. Paslaptį, budrius ir plėšrius. Kuriuos labai verta pažinti ir atpažinti. Tiek savyje, tiek kituose. Pusiausvyrą tarp „valdyti“ ir „paklusti“ nusistatome mes patys, kiekvienas skirtingai. Autorė parodo trapias ribas, ant kurių žongliruojame, dėdami ant svarstyklių savo gyvenimo kokybę. Tai knyga – kelionė, susitikimas su savimi. Kupina iššūkių ir slaptų kodų, įdomi ir išlaisvinanti. Istorija įsuka kaip verpetas, po truputį, lėtai, lėtai, ir paskui jau nebenori paleisti, meistriškai ir taikliai atsiskleidžiant vidinio pasaulio užkaboriams. Tai knyga apie gyvenimą su tirštu jo skoniu ir poskoniais, gyvais ir stipriais pojūčiais, spalvomis ir garsais, leidžianti skaitytojui pasijusti dar tikresniu istorijos dalyviu. Gal net ir savo gyvenimo istorijos“.
(Sigita Petrovė – psichologė, lektorė)

- „Homo office“ - tai priminimas vadovei(ui) jog ji(s) yra žmogus su savo poreikiais, lūkesčiais, santykiais, silpnybėmis ir vidinėmis žaizdomis, o ne tik funkcija ar rezultatus generuojanti mašina. Kai imame laikyti save robotais, užmirštame, jog ir organizacijos darbuotojai - ne vienetai, skaičiai bei įrankiai, o toks požiūris anksčiau ar vėliau skaudžiai atsiliepia visiems - nuo akcininkų iki bendruomenių. Sėdėdami vadovų kėdėse kartais kaip tie

kormoranai (ačiū Daivai už metaforą) išdeginame dalį savo ir kitų gyvenimo net iki galo nesuprasdami, dėl ko tai darome.

Vadovai, pamiršę, kad yra žmonės, dirbantys su žmonėmis, pasmerkti varginančiam kasdieniniam bėgimui, aukoja savo ir kitų žmonių gyvenimus, sveikatą, pasitikėjimą vardan abejotinos vertės tikslų. Dalis šios knygos skaitytojų tarsi veidrodyje pamatys save ir atvaizdas ne visiems bus malonus, bet gali sugrąžinti į realybę iš nuodingų iliuzijų pasaulio.

Tikiu, kad šis tikrų minčių perlų ir įžvalgų kupinas kūrinys įneš daugiau sąmoningumo ir prasmės į Lietuvos organizacijų kultūrą“.

(Darius Pietaris - emocinės kompetencijos, vadovavimo ir nuostatų keitimo ekspertas, asmeninio tobulėjimo konsultantas)

- „Įdomu ir vis smalsu, kas bus toliau, kiekvieną laisvą pusvalandį skaičiau, sunku atsitraukt. Mačiau prieš akis visus aprašymus, atrodė, net kvapus jaučiau. Antra dalis ypač patiko! Labai smalsu, kaip priims Lietuvos skaitytojai. Tikiuosi, čia ne paskutinis šios autorės romanas“.
(Aušra Antanavičienė – tarptautinės korporacijos žmogiškųjų išteklių vadovė)
- „Nemėgstu puslapių be dialogų – tokius dažnai tiesiog praleidžiu. Šioje knygoje dialogų beveik nėra, bet perskaičiau ją vienu ypu – radau labai daug *visko* – apie mus, vadovus – ką kiekvienas esam patyrę, bet apie ką nekalbam. Kokie dažnai esame, bet kokiais nenorėtume būti. Vadovui labai svarbu netapti grobuonimi. Ši knyga – apie tai, kaip su savimi susikalbėti ir susitarti“
(Saulė Motiejūnienė, tarptautinės įmonės direktorė).
- „Vidiniai demonai, lydintys nuo vaikystės, dažnai skatina siekti galios, valdžios, "kietos asmenybės", įvaizdžio pinigų, verčia manyti, kad tada būsim saugūs ir laimingi... Už tai susimokame – savo laiku, vaiko šypsena, artimųjų meile, padengiam kaštus aukščiausią kaina. Tai knyga, kurią vieną kart perskaičiusi, dar ne kartą prie jos grįšiu.“
(Eglė Sakalauskienė, verslo savininkė)

Leidyklai:

Numatoma auditorija:

- 25-65m.veiklūs dirbantys asmenys
- vyrai ir moterys, patyrę samdomą darbą įmonėse
- gyvenantys ne tik Lietuvoje, bet ir kitur pasaulyje

Planuojama pačios autorės kūrinio sklaida:

- straipsniai pagrindinėse Lietuvos medijose, portaluose, specializuotuose literatūros portaluose, žurnaluose
- „gyvi“ pristatymai konferencijose, įmonėse, gydymo įstaigose, universitetuose, klubuose ir kt.,

- populiarinimas socialiniuose tinkluose (Facebook, LinkedIn, Instagram, Twitter), asmeniniame tinklaraštyje, kiti kanalai

Laukiami prekybos rezultatai Lietuvos rinkoje:

- 3-6 tūkst. egzempliorių (popierinių) lietuvių k., kieti viršeliai

Romanas kurtas laikantis pagrindinių istorijos kūrimo principų::

- originalūs charakteriai, akcentuota pradžia ir pabaiga, aiški personažo vertybių slinktis/pokytis
- emocinė įtampa nuosekliai kyla iki kulminacijos, įvyksta siužeto posūkiai, įtampos smūgiai, skaitytojo dėmesys išlaikomas iki pat netikėtos pabaigos.
- veiksmas vyksta realiose, atpažįstamosiose vietose – Vilniuje, Berlyne, Rygoje,
- skaudiems ir nepatogiems dalykams lengvumo suteikia ironijos ir magijos dozė
- apimtis 70 000 žodžių, 140 psl. A4

Romanas buvo pristatytas, teigiamai sutiktas, pripažintas aktualiu:

- Lietuvos Psichologų konferencijoje („Toksiškas elgesys organizacijose“, 2019, VDU)
- Kauno Respublikinės klinikinės Ligoninės administracijai (2020)
- Kauno Prekybos, Pramonės ir amatų Rūmai (2020)